

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ส่งผลต่อการจัดการปัญหาขยะใน เขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

Effectiveness of Thai tourist Behavior for waste management in Doi Inthanon National Park

ณัฐพงศ์ คงมิ่ง*

Nattapong Kongming

สุวารี นามวงศ์**

Suwaree Namwong

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ส่งผลต่อการจัดการปัญหาขยะในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาขยะและเพื่อได้แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการดำเนินการศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยใช้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน โดยปัจจัยที่ใช้ในการศึกษานี้ แบ่งได้เป็น 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และสถานภาพ 2) ปัจจัยการรับรู้ ได้แก่ ข้อมูล การยอมรับ การจัดระเบียบ การตีความหมาย และการกระทำ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม คือ แบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยเครื่องมือคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อสรุปข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง สถิติอนุมาน ได้แก่ สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

** อาจารย์ประจำคณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

(One-way Anova) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ส่งผลต่อการจัดการปัญหาขยะในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

คำสำคัญ: อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่, การจัดการขยะ

Abstract

The purposes of this study are mainly to 1) Study behavior of Thai tourist that effect waste management in Doi Inthanont National Park Chiangmai 2) Study factors that affect behavior of Thai tourist related with waste management and 3) To get the proper implementation of waste management in Doi Inthanont NationalPark Chiangmai

This study is quantitative research by using questionnaire to interview 400 Thai tourists who visited Doi Inthanont National Park Chiangmai with accidental sampling. There are 2 main categories of factors 1) Personal Factors are gender, age, occupation, income per month, education level and status and 2) Recognized Factors are data, acceptance, disciplines, defining and action. Data gathered by questionnaire is analyzed by research tool used for data collection was questionnaire with descriptive statistic such as frequency, percentage, mean, and standard deviation and inferential statistic use for hypothesis testing were Pearson correlation coefficient, and One-way Anova toanalyze correlation among those mentioned factors with Thai tourists who visited Doi Inthanont National Park Chiangmai

Key words : Doi Inthanont National Park Chiangmai, Waste management

บทนำ

อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ติดอันดับต้นๆทางด้านธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวต้องเดินทางมาเยือน เนื่องจากอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์มีความหลากหลายทางชีวภาพ พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม เช่น น้ำตก ถ้ำ จุดชมทิวทัศน์ โครงการหลวงอินทนนท์ เป็นต้น เนื่องจากดอยอินทนนท์เป็นยอดเขาสูงสุดในประเทศ

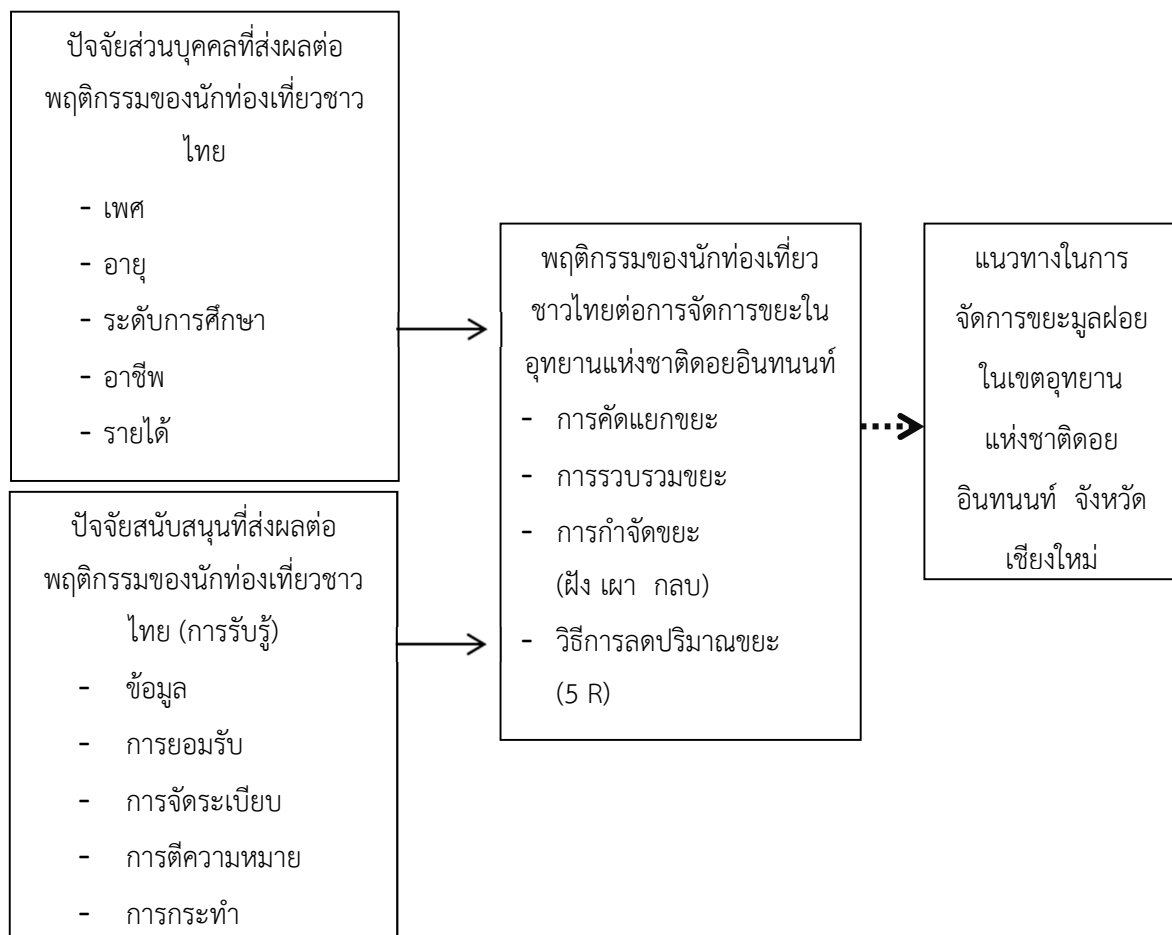
ไทย มีความสูงอยู่เหนือระดับน้ำทะเลที่ 2,565 เมตร อีกทั้งสภาพผืนป่าบนยอดดอยอินทนนท์ยังมีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติอยู่มากรวมถึงสภาพภูมิอากาศที่หนาวเย็นตลอดทั้งปี ทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยให้เดินทางมาท่องเที่ยวสัมผัสอากาศหนาวเย็นในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์เป็นจำนวนมากในแต่ละปี จากสถิติของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวน 384,855 คน และในปี พ.ศ. 2555 มีจำนวน 432,232 คน (สรุปรายงานนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติต่าง ๆ ปีงบประมาณ 2555)

จากข้อมูลสถิติของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์มีจำนวนมากขึ้นจากปี พ.ศ.2554 ถึง พ.ศ. 2555 มีจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 47,377 คน ตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์นี้สามารถเห็นได้จากการเสวนาหนังสือเรื่อง “เมื่อปลาจะกินดาว” ในหัวข้อ “ดอยอินทนนท์พีเวอร์ วิกฤติหรือโอกาสของดอยที่สูงที่สุดในสยาม” จัดโดยชมรมนักข่าวสิ่งแวดล้อม สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ยกตัวอย่าง นพ.รังสฤษฎ์ กาญจนะวณิชย์ ชมรมอนุรักษ์นกและธรรมชาติล้านนา ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “นอกจากปัญหาโลกร้อนที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรแล้ว คุณหมอยังระบุถึงกิจกรรมของมนุษย์ การใช้ประโยชน์ที่ดินบนดอยอินทนนท์ การขยายถนนเปิดพื้นที่ใหม่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่หลังไหลเข้ามาร้านค้าจำนวนมาก ปริมาณขยะ มลภาวะที่ตามาหนักหนาสาหัส” (หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์, 2552: 12 เมษายน, ข่าวท่องเที่ยว) จากตัวอย่างที่ยกขึ้นมานี้ทำให้เห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ที่เพิ่มขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในเขตอุทยานเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะจำนวนขยะมูลฝอยที่เกิดจากนักท่องเที่ยวได้นำติดตัวมาด้วยทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการจัดการขยะและจำกัดขยะมูลฝอยทำให้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมโดยรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อทราบถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ส่งผลต่อการจัดการปัญหาขยะในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาว่าอะไรคือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ส่งผลต่อการจัดการปัญหาขยะในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดทางการวิจัย



ขอบเขตการวิจัย

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 432,232 คน (สรุปรายงานนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติต่างๆปีงบประมาณ 2555)

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน ซึ่งคำนวณโดยใช้เกณฑ์ Taro Yamane

ระเบียบวิธีวิจัย

สำหรับขั้นตอนในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน สำหรับการวิจัย ประกอบไปด้วย 1) พื้นที่วิจัย 2) ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย 3) การวิเคราะห์ข้อมูล สามารถอธิบายได้ดังนี้

สำหรับพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ คือ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่สำหรับการศึกษา ได้แก่ ยอดดอยอินทนนท์ เนื่องจากเป็นยอดเขาสูงที่สุดในประเทศไทย เป็นดินแดนที่มีสภาพป่าดงดิบเขาระดับสูงที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์ สิ่งหนึ่งที่จะรู้สึกถึงความแตกต่างระหว่างยอดดอยอินทนนท์กับพื้นที่เชิงดอยก็คือ อุณหภูมิความหนาวเย็นที่ต่างกันมาก เหตุที่เกิดปรากฏการณ์เช่นนี้ ก็เพราะมีองค์ประกอบหลายอย่าง ความสูงของพื้นที่ก็เป็นตัวกำหนดที่ค่อนข้างเด่นชัด เนื่องจากความสูงที่เพิ่มขึ้น จะทำให้อุณหภูมิที่ลดลง ความสูงที่เพิ่มขึ้นทุก ๆ 100 เมตร จะทำให้อุณหภูมิลดลงโดยเฉลี่ยประมาณ 0.1 องศาเซลเซียส โดยทั่วไปแล้วจะมีสภาพที่ชุ่มชื้นและหนาวเย็นตลอดทั้งปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณยอดดอยอินทนนท์ ซึ่งมีลักษณะเป็นสันเขาและยอดเขา จะมีกระแสลมที่พัดแรงและมีสภาพอากาศที่หนาวเย็นมาก และในช่วงวันที่หนาวจัดในช่วงฤดูหนาวในเดือนธันวาคม-มกราคม อุณหภูมิจะลดลงต่ำถึง 0-4 องศาเซลเซียส และจะมีน้ำค้างแข็งเกิดขึ้นที่ระดับกลางๆของอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ (สำนักอุทยานแห่งชาติ.กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2553) จากข้อความในข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการที่บริเวณยอดดอยมีอากาศหนาวเย็นตลอดทั้งปีสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาบริเวณยอดดอยอินทนนท์ และทำให้ปริมาณของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นจึงทำให้ตระหนักถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมและกำจัดขยะได้ดี โดยเฉพาะเมื่อมีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่บ่อยครั้ง และจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น บริเวณยอดดอยอินทนนท์จึงเหมาะแก่การเก็บข้อมูลของผู้วิจัย

1. สำหรับข้อมูลและเครื่องมือของงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน เนื่องจากแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ อาจอยู่หลายพื้นที่ สามารถอ่านออกเขียนได้ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ตอบคำถามด้วยตัวเอง และผู้วิจัยรอรับหรือให้ส่งตามมาที่หลัง ถ้ารอรับอัตราการตอบควรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 แต่ถ้าส่งตามมาอัตราการตอบต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 (พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ อ้างถึงใน วิสาชา ภูจินดา, 2553:160) โดยหัวข้อสำหรับแบบสอบถามสามารถแบ่งได้ 4 ส่วน ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา สถานะ

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งการรับรู้ได้เป็น 5 ส่วน ได้แก่ ข้อมูล การยอมรับ การจัดระเบียบ การตีความหมาย และการกระทำ

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การลดปริมาณขยะ (โดยใช้วิธี 5R)

1.4 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

2. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ข้อมูลในส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยจำแนกตามปัจจัยด้านบุคคล คือ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพ โดยกำหนดค่าให้อยู่ในระดับกลุ่มชั้น (Nominal Scale) และทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติในรูปของการแจกแจงความถี่ และหาอัตราส่วนร้อยละ

ข้อมูลในส่วนที่ 2 ของแบบสอบถาม เกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลในส่วนที่ 3 ของแบบสอบถาม เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การกำจัดขยะและการลดปริมาณขยะ ในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ข้อมูลของทั้งส่วนที่ 2 และ 3 นี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบข้อคำถามชุดประเมินค่า (Rating Scale) จึงได้ปรับค่าข้อมูลให้อยู่ในระดับช่วง (Interval scale) แล้วจึงทำการวิเคราะห์สถิติในรูปของค่ามัธยฐาน (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ข้อมูลในส่วนที่ 4 ของแบบสอบถาม เป็นข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่องพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไทยที่ส่งต่อการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ถูกแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ ต่อมาจะเป็นเรื่องของค่าเฉลี่ยของการรับรู้และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยแยกเป็นหัวข้อย่อย และสรุป และสุดท้ายจะเป็นการวิเคราะห์สมมติฐาน 10 ข้อตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) และในส่วนของการศึกษาความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง การศึกษานี้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน แจกแจงด้วยความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษาสูงสุด และสถานภาพสมรส ความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 74.3 และเพศหญิง ร้อยละ 25.7

ในส่วนด้านอายุ กลุ่มอายุที่พบมากที่สุดคือกลุ่มอายุระหว่าง 20– 30 ปี (ร้อยละ 61.5) รองลงมาได้แก่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี (ร้อยละ 15) อายุระหว่าง 10 - 20 ปี (ร้อยละ 9.8) มีอายุระหว่าง 40 - 50 ปี (ร้อยละ 9.5) และกลุ่มที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 4.2) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส โดยร้อยละ 67.2 มีสถานภาพโสด รองลงมาคือสมรสแล้ว (ร้อยละ 28.8) เป็นม่าย (ร้อยละ 2.5) และหย่าร้าง (ร้อยละ 1.5) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามอาชีพ อาชีพที่พบมากที่สุดคือนักเรียน / นักศึกษา (ร้อยละ 33.8) รองลงมาได้แก่ ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 29.2) ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย (ร้อยละ 12) รับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 10.8) พนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 9.2) แม่บ้าน/พ่อบ้าน (ร้อยละ 3) และอื่น ๆ (ร้อยละ 2)

เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่น้อยกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 56.8) รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท (ร้อยละ 21.8) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 8) มีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท (ร้อยละ 7.4) และกลุ่มที่มีรายได้ 30,001– 40,000 บาท (ร้อยละ 6) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 34.5) รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 23) อนุปริญญา/ปวส. (ร้อยละ 17.5) มัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 13) ปริญญาเอก (ร้อยละ 4.8) ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 3.7) และในระดับปริญญาโท (ร้อยละ 3.5) ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยการรับรู้ผู้วิจัยได้ใช้ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ผลการศึกษารับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์นั้นอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามปัจจัยแล้วในด้านการยอมรับนั้นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.00$) รองลงมาได้แก่ด้านข้อมูล ($\bar{x} = 3.78$) ด้านการกระทำ ($\bar{x} = 3.76$) ด้านการตีความหมาย ($\bar{x} = 3.68$) และด้านการจัดระเบียบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.60$) นอกจากนี้ในส่วนของการรับรู้พบว่าการรับรู้เรื่องปัญหาขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์เป็นปัญหาสำคัญที่ทางอุทยานต้องเร่งดำเนินการแก้ไข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.04$) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ได้จัดสถานที่ไว้สำหรับทิ้งขยะอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับที่ต่ำสุด ($\bar{x} = 3.55$) ในส่วนของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาแล้วโดยรวมค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมโดยรวมจะอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามปัจจัยแล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมในเรื่องการเก็บรวบรวมขยะของตนเองแล้วนำไปทิ้งตามจุดที่อุทยานจัดให้ทิ้งขยะสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.68$) รองลงมาได้แก่การคัดแยกประเภทขยะก่อนทิ้งลงถังขยะ ($\bar{x} = 3.65$) การรวบรวมขยะประเภทเศษใบไม้ เศษหญ้า และกำจัดโดยการกองทิ้งไว้ในที่ที่เตรียมไว้ให้ ($\bar{x} = 3.59$) ใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้ได้หลายครั้งแทนการใช้ครั้งเดียวทิ้ง ($\bar{x} = 3.55$) การใช้ผลิตภัณฑ์จากวัสดุหรือสิ่งของที่ชำรุดมาซ่อมแซมกลับมาใช้ใหม่ ($\bar{x} = 3.53$) นำสิ่งที่ไม่ใช้แล้วกลับมาใช้อีกถ้าสิ่งนั้นสามารถนำกลับมาใช้ได้และยังอยู่ในสภาพที่ยังใช้งานได้อยู่ ($\bar{x} = 3.50$) ใช้ผลิตภัณฑ์ที่นำกลับมาใช้ใหม่ ($\bar{x} = 3.50$) และการหลีกเลี่ยงใช้ผลิตภัณฑ์ที่ยากแก่การกำจัด ($\bar{x} = 3.46$) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ผลการศึกษาสมมติฐานจากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 10 สมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกด้วยเพศ

ผลการศึกษาพบว่าเมื่อจำแนกเพศของนักท่องเที่ยว ทั้งเพศชายและหญิง พบว่าไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกปัจจัย แสดงให้เห็นว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน เพศไม่สามารถชี้วัดความแตกต่างของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะและการลดปริมาณขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกด้วยอายุ

ผลการศึกษาพบว่าเมื่อจำแนกอายุของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกปัจจัย แสดงให้เห็นว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน อายุไม่สามารถชี้วัดความแตกต่างของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่อการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกด้วยอาชีพ

ผลการศึกษาพบว่าเมื่อจำแนกตามอาชีพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าในด้านการจัดการคัดแยกขยะ และการรวบรวมขยะ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กัน เมื่อพิจารณาตามอาชีพแล้วในเรื่องของการคัดแยกขยะ พบว่ามีสามอันดับอาชีพที่สัมพันธ์กับสมมติฐานนี้ คือ อาชีพอื่นๆ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ส่วนในเรื่องของการรวบรวมขยะ พบว่ามีสามอาชีพที่สัมพันธ์กับสมมติฐานนี้เช่นกัน คืออาชีพอื่นๆ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกด้วยรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ผลการศึกษาพบว่าเมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าในด้านการลดปริมาณขยะ ประกอบไปด้วย Reuse Reject Recycle Reduce and Repair มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กัน จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ตั้งแต่ 40,000 บาทขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในขณะที่บุคคลผู้มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ยกเว้นในด้าน Repair พบว่าบุคคลที่มีรายได้ 30,001 – 40,000 บาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 5 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกด้วยระดับการศึกษาสูงสุด

ผลการศึกษาพบว่าเมื่อจำแนกด้วยระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในด้านการลดปริมาณขยะ ประกอบไปด้วย Reuse Reject Recycle Reduce and Repair มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กัน จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนนักท่องเที่ยวที่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในด้านของ Reuse Reduce and Repair ส่วนด้าน Reject and Recycle นักท่องเที่ยวที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการศึกษาพบว่าเมื่อจำแนกระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมใส่ใจต่อการลดปริมาณขยะ มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยการรับรู้ด้านข้อมูลมีความสัมพันธ์ในแง่บวกต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยการรับรู้ด้านข้อมูลกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน หมายความว่าปัจจัยการรับรู้ด้านข้อมูลของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ในแง่บวกกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเรื่องของการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 7 ปัจจัยการรับรู้ด้านการยอมรับมีความสัมพันธ์ในแง่บวกต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยการรับรู้ด้านการยอมรับกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวด้านการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน หมายความว่าปัจจัยด้านการยอมรับมีความสัมพันธ์ในแง่บวกกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเรื่องของการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 8 ปัจจัยการรับรู้ด้านการจัดระเบียบมีความสัมพันธ์ในแง่บวกต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยการรับรู้ด้านการจัดระเบียบกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน หมายความว่าปัจจัยด้านการจัดระเบียบมีความสัมพันธ์ในแง่บวกกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเรื่องของการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 9 ปัจจัยการรับรู้ด้านการตีความมีความสัมพันธ์ในแง่บวกต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยการรับรู้ด้านการตีความเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน หมายความว่าปัจจัยด้านการตีความมีความสัมพันธ์ในแง่บวกกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเรื่องของการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 10 ปัจจัยการรับรู้ด้านการกระทำมีความสัมพันธ์ในแง่บวกต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะมูลฝอยในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยการรับรู้ด้านการกระทำกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน หมายความว่าปัจจัยด้านการกระทำมีความสัมพันธ์ในแง่บวกกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเรื่องของการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปผลการศึกษาได้ว่า เพศ และอายุ ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ไม่มีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการปัญหาขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษาสูงสุด การรับรู้ด้านข้อมูล การรับรู้ด้านการยอมรับ การรับรู้ด้านการจัดระเบียบ การรับรู้ด้านการตีความ และการรับรู้ด้านการกระทำ มีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการปัญหาขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาขยะในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับที่ดีมาก โดยค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมแตกต่างกันไปตามอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษาสูงสุด รวมถึงปัจจัยด้านการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการจัดการขยะในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ได้ปฏิบัติตาม ทั้งนี้จากพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะเป็นเรื่องที่ค่อนข้างปกติวิสัยและใกล้ตัว เนื่องจากโดยปกติทั่วไปแล้วนักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ได้ถึงข้อมูล ข่าวสารหรือทางสื่อต่างๆที่ทางอุทยานจัดทำ ในเรื่องของการขอความร่วมมือในการจัดการขยะของทางอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงกฎ ข้อระเบียบบังคับที่ทางอุทยานได้กำหนดไว้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตาม พร้อมทั้งก่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์กับเจ้าหน้าที่อุทยาน ในการให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการอนุรักษ์ธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ให้คงสภาพความเป็นธรรมชาติที่สวยงามมากที่สุด อีกทั้งยังเป็นการสร้างวัฒนธรรมที่ดีในเรื่องของการจัดการขยะ การคัดแยกขยะ การรวบรวมขยะ การกำจัดขยะ และการลดปริมาณขยะ โดยให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนักว่าเรื่องเหล่านี้ไม่ได้เป็นแค่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่งที่จะต้องรับผิดชอบ แต่เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกันในการร่วมมือรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของบุคคลหลายท่าน ซึ่งไม่อาจนำมากล่าวได้ทั้งหมด ซึ่งผู้มีพระคุณท่านแรกคือผู้ศึกษาใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คือ ท่านอาจารย์ ดร. สุวารี นามวงศ์ อาจารย์ผู้สอนที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ ตรวจทาน และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ทุกขั้นตอน เพื่อให้การเขียนรายงานค้นคว้าอิสระฉบับนี้สมบูรณ์ที่สุด รวมถึงอาจารย์ในคณะทุกท่านที่ได้สั่งสอนความรู้ รวมถึงประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับผู้วิจัย ทำให้

มีโลกทัศน์ และวิสัยทัศน์ที่กว้างมากขึ้น อีกทั้งยังให้คำแนะนำและกำลังใจแก่ผู้วิจัยสำหรับการศึกษาค้นคว้าอิสระตลอดเวลา ผู้ศึกษาใคร่ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

วิสาชา ภูจินดา. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยและสถิติด้านสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพมหานคร. คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สำนักกรมอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2553). *อุทยานแห่งชาติภาคเหนือ*. กรุงเทพมหานคร.

สรุปรายงานนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาในเขตอุทยานแห่งชาติต่างๆ ปีงบประมาณ 2555. (ออนไลน์). เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2556 จาก http://www.dnp.go.th/NPRD/develop/data/stat55/thai_55.pdf

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์. (2552). 12 เมษายน. *ข่าวท่องเที่ยว*. (ออนไลน์). เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2556 จาก <http://www.ryt9.com/s/tpd/856921>